

Rändmesindus

Kokkuvõtte loengust Harju Mesinike Seltsis 17.06.2009.a.

Lektor Mart Rannu, lektorileping PR-5-1.5-58

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Lühiülevaade minu mesindusest

Isa pidas mesilasi 50-datel ja sealt tutvus inventari, rullis kunstkärje ja mesilastega. Ise olin mesilaste lähedal (stalini ajal) rebaseerides neid suitsikuga ja sellest ajast sõbralik suhtumine mesilastess. Soov õppida mesindust ja aiandust Räpinas kukkus läbi vene-keele eksamil põrumisega. Uus isiklik hobikorras mesilaste pidamine algas 1973a., kui hakkasin tegutsema Laitse aianduskooperatiivis. Suureks eeskujudeks olid Harju Mesindusseltsi mesilasmürgi kogujad, kelle õpetusel jõudsin esimeste mürgi grammide tootmiseni. Tegutsesin kuni 10 mesilasperega. Uus laiendatud mesindusega tegutsemine algas peale koondamist autotranspordist, mille tulemusel jäin töötuks ja lasin ennast suunata ettevõtlusega alustamise kursustele. Peale kursuste lõpetamist ja projekti kirjutamist, FIE-ks vormistamist ja toetuse saamist algas mesindusalane ettevõtlus.

1) FIE erilisi kohustusi ei olnud.

2) Elatustaluks vormistamine 32000 EEK tulused mesindussaaduste müügist ja alates 3-st aastast tulude suurenemine üle 10%, tasuks 5 aasta jooksul 1000EUR-i.

3) Mikroettevõtjaks hakkamine saab realsuseks kui põllumajandussaaduste müügitulu tasemeks saavutasin 38000EEK ja esitasin mesindusalase investeringute projekti mahus 155000 EEK. Antud momendiks on põhilised investeringud tehtud ja eurotoetused osaliselt laekunud. Mikroettevõtluse arendamise II voorust võtsin edukalt osa ja III voor, mis algab sügisel, tahan võtta osa. Osavõtuks tuleb müügitulu suurendada 100000 EEK-ni ja selle saavutamise 1000 ruutmeetrisel krundil eeldab RÄNDMESINDUSEGA tegelemist. Investeringutega on rändamine tagatud (ATV, järelhaagis koos töstukiga ja korpustarud). Möödunud aastane rändkanarbikule lõppes tuludest suuremate kuludega.

Käesoleval aastal asetsevad mesilaspered 5 punktis 10 km. raadiuses ümber Laitse ja on leitud potentsiaalsed asukohad, kuhu võiks minna rändele alustuseks vaarika ja paakspuu väljad, angervaksa põllud, suvirapsi põllud, pärna alleed ja kanarbiku väljad. Praktika suuremalt jaolt puudub, kuid kärgede asetsemisel arvestan ettevalmistamisel sõidu suunaga ja täis suira ning mee kärjed eraldan korpustest, haudme kärjed proovin liistuga kinnitada. Meekärjed vurritan vastavalt vajadusele kas rändel või mesilas, olenevalt ketasmeevurri kättesaamisest.

Minu 10 käsku

1. Austa mesilaste pikaajalist elukogemust ja õpi sellest.
2. Kogu kõiki mesindussaadusi - kaanetis, mesi, vaha, suir, mesilasema toitepiim, taruvaik.
3. Ära kuumuta mett.
4. Ära kasuta emalahutusvõre korpustarus.
5. Kasuta eurotoetust (1 564 660 krooni) võimalikult palju.
6. Tee efektiivset varroalesta tõrjet (eelistan apistaani).
7. Otsi mesinikke, kellega koos esitada projekte ühistegevuse arendamiseks.
8. Arenda konveierõitsemise alasid põllul ja metsas.
9. Vurrita mett sagedamini, et saada üheliigiliste taimede mett.
10. Selgita välja efektiivsed rände kohad ja kasuta neid.

Mesinduse vaenlased

- 1.Mesinik ise hilinemise ja teadmiste nappuse tõttu.
- 2.Tarudega mesilasperede vargad.
- 3.Vilets mesilasema.
- 4.Viletsad naabrid.
- 5.Metsakuklased ja muud sipelgad.
- 6.Lamavtaru.
- 7.Eest Mesindusliidu suhtumine mesiniku võimalusse saada eurotoetust.
- 8.Karu rüüsteretk.
- 9.Varroalesta kasvatamise soosimine.
- 10.Õitsva muru ja loodusliku rohumaa niitjad(sealhulgas PRIA toetusega looduslikud rohumaad.

Mesinduse sõbrad

- 1.PRIA eurotoetuste vahendajana.
- 2.Tasuta laatade korraldajad.
- 3.Mesinike liit ja seltsid.
- 4.Karu rüüste kompenseerimine.
- 5.Hea naaber.
- 6.Kõik mee tarbijad, kelle meepurk on 24 tundi laual.

Rände kogemused alustamisel

Rände teostamiseks tuleb teha küllalt suuri kulutusi transpordivahenditele veokile ja järelhaakele koos tõsteseadmega. Olemasolev tehnika võimaldab viia rändele 3 või 6 korpust korraga. Pere ei tohi olla sülelemismeeleolus. Sülelemismeeleolus perest teen kunstliku sülemi, mille viin rändele, kupud mitesülelemismeeleolus mesilastega jätan koju. Korpustarude puhul siduda korpused omavahel, kasutades pingutiga koormarihm. Tarude mahalaadimiskoht ja juurdesõidu tee peavad olema läbitavad ka halbade ilmastikuolude puhul kuid raske võõrale sulile. Varasel rändel vältida sülelemist. Tuleb omada piisavat kunstkärje ja ülesehitatud kärgede varu. Kuigi üle 10 km mesilast eemale ei kavatse sõita, on hooldamise ja veo kulud kütusele märkimisväärsed. Arvestama pean karu hulkumisega ja võõra vara himustajatega. Meesaagi olemasolul transpordin meekärjed mesilasse. Kui valmib 12 raamiline meevurr, hakkam vurrutama rändekohas korralikus telgis. Mee esmaseks kogumiseks ja transpordiks on plaanis soetada PRIA toetusega ATV järelhaakele 400 liitrine roostevaba tsistern koos mee pumbaga. Sama tsisterni hakkam kasutama talvesööda valmistamiseks ja jaotamiseks. Meekaaretise eraldam kärje kahvliga, sest müügiedu nii on kõige parem. Siiani kaanetist sulatada vahaks pole tarvis olnud.

Minu jaoks erakordsed tähelepanekud

- 1) **Talvine mesilaste vabatahtlik näljasurm.** Talvitumine toimus kahes korpuses. Alumises oli 5 suira kärge, üleval 8 kärge.Söödaks andsin 15 kg suhkrut. Talvel avastasin külma mesitaru ja uurimisel selgus, et mesilased on alumises korpuses surnud nälga, üleval sööt alles. Otsides ema, ei suutnud teda leida. Mesilasi oli üle 15000 tk. Arvan,et mesilaste vale talvitumiskoha valiku põhjustas ema puudumine.
- 2) **Mässamine küürakhaudmega.** Korpustaru põhjad vahetasin aprillis. Mõned nädalad hiljem avastasin 4 küürakhaudmega taru. Väiksemad pered 3 tk raputasin laiali ja nad otsisid endale uue kodu. Suure perega hakkasin mässama tugevast perest lisatud haudmekärgedega. Nädalase vahega antud kärgedel kuppu ei tekkinud, kuid pere suurus ei vähenenud. Asendusema teistelt

ei saanud, kuid avastasin viletsa arenguga pere. Selle ema panin puuri ja mesilased raputasin laiali. Kütürakhaudmega pere asus eemal ja tegin kunstliku sülemi kärjekande kasti, kus asus puuristatud ema. 3 päeval vabastasin ema ja pere hakkas arenema. Mida edasi teen, näitab järgnev nädal. Moraal - mesiniku tahe peab jääma peale.

- 3) **Rekordpere üllatused.** Rekordpere määratluse andsin perele juba põhjade vahetusel ja panin ta kaalule, hakates fikseerima taru kaalu. Esimene üllatus oli 12.04. – 8 kg taru kaalu kasv. Ilmselt rüüstasid kellegi mesitaru, sest oma tarusid polnud rüüstatud ja korje puudus. Teine üllatus oli 22.06. - tuli vaarika korjest 8.1 kg - täielik töömeeleolu ja mesinik õnne tipul. Kolmas üllatus 24.06 Jätsin pere läbivaatuse kõige viimaseks ja läksin teise mesilasse, järsku helistatakse ja teatatakse, et sülem lendas ära. Vaatlusega ei selgunud midagi. Kaalumisel selgus kaalu langus 3.15 kg. Järgnes must masendus ja enda süüdistamine - miks ei suuda määrata sülemlemismeeleolu ülemise korpuse olukorra järgi. Neljas üllatus 25.06. kaalumisel selgus, et taru kaal on suurenenud 12.2 kg. Teoreetiliselt peaks toimuma midagi teisiti autoriteetide arvamuse järgi, kuid ma usun kaalu näitu. Perest lootsin saada mesila arendamiseks häid kuppe, kuid ei olnud ühtegi tekkinud. Meesaagi 32 kg vurritasin.
- 4) Leidsin suured angervaksa väljad ja proovin rändu 6 mesilasperega.

Mikroettevõtja Mart Rannu

